

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE
NAIH nyilvántartási szám: 40689

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-532/2017. számú
(Előzmény: AJB-8299/2016.)

ügyben

Érintett szerv: Díjbeszedő Faktorház Zrt.
Magyar Posta Zrt.
FŐKÉTÜSZ Kft.

2017. október

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-532/2017 számú ügyben**

Az eljárás megindítása

A panaszos azt sérelmezte, hogy kizárólag a földhivatal zálogjog bejegyző határozatából, valamint a nyugdíjfolyósító letiltásából értesült arról, hogy közüzemi díjtartozása van. A panaszost megkeresésére a Díjbeszedő Faktorház Zrt. (a továbbiakban: Díjbeszedő) arról tájékoztatta, hogy kéményseprési hátralékos díjszámlákat tartanak nyilván. A panaszos megkereste a FŐKÉTÜSZ Kft. is (a továbbiakban: Szolgáltató). A Szolgáltató pedig arról tájékoztatta, hogy – valószínűleg informatikai hiba miatt – a számlákat rossz fogyasztási címre állították ki, amelyeket csak 5 évre visszamenőleg áll módjukban korrekciózni, eziránt az intézkedést megkezdték. A panaszost arra kérték, hogy a számlákat ne egyenlítse ki, amennyiben ezt már megtette, úgy a sztornó számlák kézhezvételét követően a befizetett összeget a Díjbeszedőnél lehet visszaigényelni.

A beadványban foglaltakkal kapcsolatban a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményének, és a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, valamint a jogorvoslathoz való joggal összefüggő visszásság gyanúja merült fel, ezért az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam. A tényállás tisztázása érdekében megkerestem a Díjbeszedőt és a Szolgáltatót.

Érintett alapvető jogok és alkotmányos értékek:

- A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés: *„Magyarország független, demokratikus jogállam.”*
- Tisztességes hatósági eljáráshoz való jog (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”*)
- Jogorvoslathoz való jog (Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási szervek döntése ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”*)

Alkalmazott jogszabályok

- A kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló 2012. évi XC. (a továbbiakban: Ksktv.)
- A postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény (a továbbiakban: Postatv.)
- A postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól, valamint a postai szolgáltatók általános szerződési feltételeiről és a postai szolgáltatásból kizárt vagy feltételeken szállítható küldeményekről szóló 335/2012. (XII. 4.) Korm. rendelet

A megállapított tényállás:

A panaszos előadta, hogy 19 éve lakik ugyanazon fővárosi lakcímen és 2016 májusában minden előzmény nélkül kapott egy levelet Budapest Főváros Kormányhivatala XIV. Kerületi Hivatalától, miszerint a Díjbeszedő Faktorház Zrt. 27.004,-Ft értékben jelzálogot jegyeztetett be az ingatlanára. Telefonon érdeklődve megtudta, hogy a kötelezést kéményseprő-ipari közszolgáltatással összefüggő díjhátralékkal indokolták. A panaszos becsatolta a Szolgáltató ügyintézőjének azt a 2016. július 7-én kelt e-mailljét, amelyben elismerte, hogy a rendszerükben – informatikai hiba miatt – a panaszosnak téves címe szerepelt. Rossz irányítószám és utca helyett út szerepelt, így a panaszoshoz az elmúlt években nem jutottak el a csekkek, sem azok a levelek, amelyekben a hátralékról, illetve a végrehajtási eljárásról értesítették volna. Becsatolta a Díjbeszedő jogi osztályától 2016. szeptember 16-án kapott levelet, amelyből kitűnik, hogy 50.452,-Ft olyan pluszköltségük keletkezett, ami elkerülhető lett volna az informatikai hiba nélkül.

Tájékoztatták arról is, hogy függőben van még 35.080,-Ft terhelés. A jelzálog törlésének és az utánajárások (telefonok, a Kéményseprő és a Díjbeszedő Zrt ügyfélszolgálatainak felkeresése gépjárművel) költségével együtt összességében a 92 ezer forintot is meghaladja az a pluszköltség, ami a téves címzésből adódóan a panaszost terhelhette. Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság elrendelte 68.000 forint egyösszegű levonását, amit végre is hajtottak.

A panaszos megkeresésére a Szolgáltató Központi Ügyfélszolgálati Irodája kivizsgálta az ügyet és a következőkről tájékoztatta:

„Nyilvántartásunkban a 16143055 felhasználási hely azonosítóján a panaszos címe helyesen szerepel. Valószínűleg egy informatikai hiba miatt az irányítószám utolsó számjegye el lett írva, és az utca megjelölés helyett út került feltüntetésre a számlán. A cím egyebekben egyezett. Társaságunknak a számlákat csak 5 évre visszamenőleg áll módjában korrekciózni, melynek intézését megkezdjük.

Kérjük, hogy ne egyenlítse ki az FKK/16204423, FKK/16361044, FKK/16576900, FKK/16900345 és FKK/17143547 sorszámu számlákat, illetve amennyiben ez már megtörtént, úgy a sztornó számlák kézbesítését követően a Díjbeszedő Zrt.-nél lehet visszaigényelni, illetve átkönyveltetni az összegeket. Ön kapni fog egy-egy sztornó számlát, melyeken ugyanazon adatok fognak szerepelni, mint a fent hivatkozott számlákon, azonban az összegek mínusz előjellel lesznek ellátva rajtuk. A díjak egy-egy új számlán kerülnek majd kiterbelésre.

Az informatikai hibáért, illetve az okozott kellemetlenségért szíves elnézését kérjük. Végezetül tájékoztatjuk, hogy mivel a számlákat a Díjbeszedő Zrt. állította ki, így csak a Díjbeszedő tud hiteles számlamásolattal, számlarészletezővel, illetve tartozásról/tulfizetésről információval szolgálni Önnek. Ennek okán kérjük, hogy a Díjbeszedő Zrt.-vel szíveskedjen ismételt felvenni a kapcsolatot.”

A Szolgáltató tájékoztatta a panaszost a jogorvoslati lehetőségeiről.

A panaszos megkereste a Díjbeszedőt is. Hátralékegyeztetést kérő levelére a Díjbeszedő az alábbiakat írta:

„Tájékoztatjuk, hogy Társaságunk tételes hátralék kimutatást, melyen a befizetésre került összegek elszámolása is megtekinthető 850,-Ft+ÁFA (1080,-Ft) díj ellenében biztosít ügyfelei részére. A kimutatást bármelyik Kerületi Kirendeltségünk Ügyfélszolgálati Irodájában átveheti. Amennyiben vállalja a díjfizetést, kérjük, jelezze. A hátralék befizetése történhet: postai készpénz-átutalási megbízással, átutalással az FHB Bank Zrt-nél vezetett 18203332-06001843-40010032 számlaszámra, ez esetben kérjük, hogy a hivatkozási számokat (F-636262/1) az átutalás közlemény rovatában szíveskedjék feltüntetni, személyesen ügyfélszolgálati irodáink pénztáránál, ahol a munkatársak készséggel állnak az Ön rendelkezésére.”

Az ügy kivizsgálásáról pedig a következőket írták:

„A fentiekben megjelölt F-636262/1. jogszám alatt indult behajtási eljárást megelőzően tértivevényes felszólító levél került ki-postázásra. A tértivevény „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza Társaságunk felé. Mivel teljesítés nem történt ezért fizetési meghagyás kibocsátására került sor. A törvényben meghatározott batáridőn belül Ön ellentmondással nem élt, így a fizetési meghagyás jogerőre emelkedett. A fizetési meghagyást követően végrehajtási lap kiállítására, valamint végrehajtási eljárás megindítására került sor. A behajtási eljárás az illetékes végrehajtónál jelenleg letiltási szakaszban van. Tájékoztatjuk, hogy levele beérkezését követően 2016. augusztus 31-én utalással teljesített 19.714,-Ft összeg érkezett Társaságunkhoz, mely a 2016. augusztus havi díjszámlájára a könyvelési szabályoknak megfelelően felhasználásra került. A befizetést követően 16/138380/12 fogyasztóazonosító számon a 2009. 03. hónaptól – 2016. 05. hónapig terjedő időszakra jelenleg 66.581,-Ft hátralék áll fenn, melyhez a végrehajtási eljárás során esetlegesen felmerülő költségek (vb.jutalék: 520,-Ft, vb. előleg: 34.560,-Ft) utólagosan kiterbelésre kerülhetnek.”

A Díjbeszedő Holding Zrt. vezérigazgatójához intézett megkeresésemre a Díjbeszedő Faktorház Jogi Főosztályának az üggyel kapcsolatos álláspontját az alábbiakban ismertetem:

„A kérdéseket a megkeresésben szereplő sorrendben válaszoljuk meg.

1. A FAKT-1 16010/2-2106 iktatószámú levelünkben szereplő 45.351,- Ft költség az alábbi tételekből áll:

- a. 530,-Ft térítvényes felszólító levél költsége (Hirdetmény szerint)
- b. 5.000,-Ft elektronikus fizetési meghagyás eljárási díja
- c. 5.000,-Ft fizetési meghagyásos eljárásban felmerült jogtanácsosi munkadíj
- d. 2.270,-Ft hátralékkezeléssel kapcsolatban felmerült eljárási díj (Hirdetmény szerint)
- e. 940,-Ft KEK KM adatkérési díj
- f. 255,-Ft nem térítvényes felszólító levél költsége
- g. 5.000,-Ft elektronikus végrehajtási eljárás illetéke
- h. 5.500,-Ft végrehajtási eljárásban felmerült jogtanácsosi munkadíj
- i. 9.000,-Ft végrehajtási előleg végrehajtói díjbekérő alapján
- j. 5.256,-Ft végrehajtási jutalék
- k. 6.600,-Ft földhivatali igazgatási szolgáltatási díj – Összesen: 45.351,-Ft.

2. A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet 2015. június 24. napján terjesztettük elő, az eljáró közjegyző pedig 2015. június 28-án bocsátotta azt ki, a 1163 Budapest, Thököly út 00. szám alatti címre. A fizetési meghagyás térítvénye „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza a közjegyzőhöz, amire tekintettel a kézbesítési vélelem beállt.

3. Társaságunk tapasztalata alapján a Magyar Posta Zrt. az adott helyzetben elvárható módon és mértékig betartja a postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól, valamint a postai szolgáltatók általános szerződési feltételeiről és a postai szolgáltatásból kizárt vagy feltételesen szállítható küldeményekről szóló 335/2012. (XII. 4.) Korm. rendelet rendelkezéseit, különös tekintettel a postai küldemény kézbesíthetlenségére vonatkozó 25. §-ban foglaltakra. Nyilvánvalóan a kézbesítés során szükséges a címzett részéről is a postai szolgáltatóval történő együttműködés (cím egyértelmű jelzése a kézbesítés helyén, megfelelő levélszekerényről történő gondoskodás, küldeményértésítő alapján a küldemény átvétele, stb.). Ezekre a körülményekre Társaságunknak nincs rálátása.

4. Nem jellemző az ügyfelek visszajelzése a küldeményeink kézbesíthetlenségére vonatkozóan, a Magyar Posta Zrt. szolgáltatásának minőségével Társaságunk maradéktalanul elégedett. A küldemények rendkívül nagy számára tekintettel egyedi, eseti hibák nyilvánvalóan előfordulhatnak (akár külső, objektív okok is, mint például a küldemény illetéktelen személy általi elvétele a levélszekerényből), amennyiben ilyen jelzés érkezik Társaságunk felé, úgy lehetőség van a számlák, illetve egyéb küldemények ismételt kézbesítését kérni. Az ügyfeleinkkel fennálló, jellemzően tartós jogviszonyokban küldeményeinket túlnyomórészt ciklikus ütemben küldjük ügyfeleink részére, így annak esetleges hiányának felismerése is egyszerűbb számukra.

5. A díjhátralék teljesítésére felszólító levelünket, valamint a „nem kereste” jelzéssel visszaérkezett térítvény másolatát mellékelten csatoljuk. További észrevételeink körében előadjuk, hogy Társaságunk tapasztalata, valamint a felszólító levél térítvényének tartalma alapján a hibás címzés (pontatlan irányítószám) miatti kézbesíthetlenség jelen esetben kizárható. A négyjegyű postai irányítószám esetében az utolsó karakter (körzetszám) ugyan könnyíti a postai munkavégzést, de annak pontatlansága nincs hatással a kézbesíthetőségre. A Főváros esetében a kerület, illetve az utca, házszám megjelölésével pontosan beazonosítható a cím, és a küldemény kézbesíthető. Amennyiben ez mégsem teljesül, és a cím nem egyértelműen beazonosítható, úgy a hivatkozott kormányrendelet 25. § (1) bek. a) pontja szerinti „cím nem azonosítható” jelzéssel küldi vissza a posta a térítvényt, nem pedig a c) pont szerinti „nem kereste” jelöléssel. „A postai szolgáltatón kívül álló okból kézbesíthetetlen a postai küldemény a címzett részére, ha

a) a küldemény címzése vagy címe nem megfelelő, vagy a cím nem létező, továbbá ha a címbely azonosításra nem alkalmas, vagy az nem egyértelmű (jelzése: cím nem azonosítható), c) a címzett vagy egyéb jogosult átvevő a kézbesítésről szóló értesítésben megjelöli határidő lejártáig a rendelkezésére tartott küldeményért nem jelentkezett (jelzése: nem kereste)”.

A levelet tehát a posta megfelelően kézbesíteni tudta, azt a címzett a hátrahagyott értesítés ellenére nem vette át az illetékes postán. Megjegyezzük továbbá, hogy – mint azt a 4. pontban is jeleztük – a közüzemi szolgáltatások számlázásának ciklikussága miatt a fogyasztók kalkulálhatják a számlák érkezését, illetve ezáltal könnyebben észlelhetik annak hiányát, és az ágazati jogszabályok együttműködési kötelezettséget írnak elő részükre számlahiány esetén (ami egyébként a Ptk. általános együttműködési kötelezettségéből is következik).”

A Szolgáltató üggyel kapcsolatos álláspontját is bekértem, válaszában a következőkről tájékoztattott:

„Tájékoztatom, hogy Társaságunk FO/ÜKO/10457-2/2016 ikt. számon 2016. július 8. napján kelt a panaszos részére küldött válaszelevelében ígért számlakorrekció megtörtént. Tekintve, hogy a 2014. évi FKK/16576900 terhelő számla a panaszos által rendezésre került, így annak korrekciójáról nem intézkedtünk.

*Ügyfélnek tett korábbi ígéretünknek megfelelően Társaságunk intézkedett a megbízásunkból számlázó Díjbeszedő Holding Zrt.-nél 2012. évig visszamenőleg azon számlák stornózásáról, melyek téves címezéssel – 1163 Budapest, Thököly út **. – kerültek felszerelésre és bemutatásra, úgymint: a 2012. évi FKK/16204423, 2013. évi FKK/16361044, 2015. évi FKK/16900345 és 2016. évi FKK/17143547 sorszámú számla. Természetesen Társaságunk minderről tájékoztatta a panaszost is egy, 2016. szeptember 12. napján küldött levélben.*

*Tájékoztatjuk továbbá, hogy a DBH Zrt. 2016. augusztus 3. napján a fent hivatkozott téves címezésű terhelő számlákat az FKK/90002630, FKK/90002631, FKKJ90D02632, FKK/90002633 sorszámú számlákkal jóváírta. Ezt követően a DBH Zrt. 2016. augusztus 8. napján az FKK/17225651, FKK/17225652, FKK/17225653, FKK/17225654 sorszámú új, immáron helyes felhasználási címmel – 1161 Budapest, Thököly utca **. – felszerelt számlákat állított ki és mutatott be a panaszosnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján a panaszos időközben rendezte az új terhelő számlákat, így a 2015. évi számla is rendezésre került.*

*Szeretnénk leszögezni, hogy nyilvántartásainkban, a panaszos fogyasztási címe mindig is helyesen – 1161 Budapest, Thököly utca **. formátumban – szerepelt, melynek alátámasztására az ön által is kért, a díjhátralékkal érintett évekre vonatkozó, a közszolgáltatás ellátását igazoló Tanúsítvány nyomtatvány másolatokat mellékelten megküldjük. Meg kívánjuk jegyezni, hivatkozott Zrt. az üggyel érintett időszakban bár a megbízásunkból járt el, azonban saját hatáskörben intézkedett a kéményseprő-ipari számlák készítéséről és bemutatásáról. Tekintve, hogy a leigazolt Tanúsítvány nyomtatványainkon a fogyasztási cím mindig is helyesen szerepelt, továbbá a többször is hivatkozott Zrt. saját hatáskörben intézkedett a számlák megküldéséről és a díjbeszedésről, ezért a panaszos első, Társaságunkhoz 2016. június 8. napján intézett bejelentéséig a díjhátralékról tudomásunk nem volt.”*

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ezek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1)-(2) bekezdései szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv, illetve közszolgáltatást végző szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A (2) bekezdés a) pontja értelmében közszolgáltatást végző szerv – függetlenül attól, hogy milyen szervezeti formában működik – az állami vagy önkormányzati feladatot ellátó, illetve e feladat ellátásában közreműködő szerv. A közszolgáltatást végző szerv kizárólag e tevékenységével összefüggésben vizsgálható. Tekintettel a fentiekre, továbbá arra, hogy a panaszos beadványában a tényleges jogorvoslat igénybevételének hiányát valószínűsítette, hatásköröm az egyedi ügy vizsgálatára egyértelműen fennáll.

II. Az alkotmányos alapelvek és alapvető jogok tekintetében

Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az állampolgári jogok országgyűlési biztosa következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi teszteket.

Magyarország Alaptörvénye és az Ajbt. hatályba lépésével az alapvető jogok biztosaként is követni kívánom a fenti gyakorlatot, így míg az Alkotmánybíróság eltérő álláspontokat nem fogalmaz meg, eljárásom során irányadónak tekintem a testület eddigi megállapításait is.

Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek szövege nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, legalábbis az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely ellentétes volna a korábbi Alkotmány szövegével. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”.

A Testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban rámutatott: „Az Alaptörvény negyedik módosítása következtében (...) az Alkotmánybíróságnak ezen összevetés eredményeképpen az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott határozataiban foglalt érvek felhasználását kellő részletességgel indokolni kell. A korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek figyelmen kívül hagyása ugyanakkor az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén is lehetségessé vált, a szabályozás változása a felvetett alkotmányjogi probléma újraértékelését hordozhatja.

Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadály, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntés indokolásába történő beillesztése.

Az Alkotmánybíróság – a fenti feltételek vizsgálata mellett – a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Ezzel összhangban az ombudsmani elvi megállapítások megfogalmazása, az egyes alapjogok, alkotmányos elvek értelmezése során kiindulópontnak számítanak az Alkotmánybíróság határozataiban, azok indokolásában kifejtett megállapítások, következtetések.

1. A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye:

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, *demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a *jogbiztonság*. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy *a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára*. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát.

A *jogbiztonság követelménye* azonban nem korlátozódik kizárólag a jogalkotás szférájára. Az alkotmánybírósági gyakorlat alapján egyértelműen jogbizonytalanságot teremt, ha egy közigazgatási, illetve közszolgáltatást végző szerv az állampolgárokat túlbuzgóságból vagy a jogszabály hibás értelmezéséből eredő indokolatlan zaklatásnak teszi ki.¹ A jogállamiság elvéből folyó követelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a *jog által megállapított működési rendben*, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott *korlátok között* fejtik ki tevékenységüket.²

¹ Vö. 49/1995. (VI. 30.) AB határozat

² Vö. 56/1991. (XI. 8.) AB határozat

2. Tisztességes eljáráshoz való jog:

Az Alaptörvény XXIV. cikke kinyilvánítja a tisztességes eljáráshoz való jogot.

Az Alkotmánybíróság döntéseiben felhívta a figyelmet arra, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van. Az irányadó alkotmánybírósági tézis szerint a jogállamiság elvéből folyó egyik legfontosabb alapkövetelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. A közigazgatás törvényessége akkor valósul meg, ha jogilag szabályozott eljárási keretek között működik, a jogkorlátozásra adott felhatalmazást pedig törvényi szinten pontosan kell meghatározni.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a „tisztességes” kifejezés túlmutat a szabályszerűsége, a jogszabályok szövegének betartásán. A *tisztességes eljárás követelménye* olyan minőség, melyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Az egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása mellett lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat]. A tisztességes eljárás követelménye tehát a hatósági ügyek intézése során nem pusztán az eljárás legalitását követeli meg. Az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.

Noha a *tisztességes eljáráshoz való jog a gyakorlatban elsősorban a közigazgatási hatóságok eljárása során nyer értelmet, az ügyfelekkel, szerződéses partnerekkel, kapcsolatos eljárásai során a közszolgáltatást végző szervektől is elvárható.*

A *jogbiztonság követelménye és a tisztességes eljáráshoz való jog* – a közhatalmi tevékenység korlátaiként – önálló alapjogi normaként érvényesülnek: gátját képezik a garanciális szabályok szándékolt félretételének, félreértelmezésének, a kiszámíthatatlanság okozta jogséremlék bekövetkezésének. Sokrétű követelményrendszer foglalnak magukba, amelynek kereteit és alapjait – elsődlegesen a jogalkotásra vonatkozó követelményként – a már idézett alkotmánybírósági gyakorlat alakította ki, de amelyet – a jogalkalmazás ellenőrzése során – a bírósági és az ombudsmani gyakorlat tölt ki további tartalommal, fejleszteti tovább.

3. Jogorvoslathoz való jog:

A jogállamiság elve, a jogbiztonság követelménye és a *jogorvoslathoz való jog* szoros kapcsolatban áll egymással. A jogorvoslathoz való jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése és az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a *jogorvoslathoz való jog* immanens tartalmát képezi, hogy az érdemi határozatokkal szemben más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz lehet fordulni.³ A jogorvoslathoz való jog tényleges érvényesüléséhez a „jogorvoslás” lehetősége is szükséges, vagyis az, hogy a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.⁴

III. Az ügy érdekében

Az ingatlan használója köteles a kéményseprő-ipari közszolgáltatást igénybe venni, amennyiben működő és tartalékkéményt tart fenn. A szolgáltató a kötelező közszolgáltatást az ingatlan használójának előzetes értesítése alapján éves sormunka keretében látja el. Az ingatlan tulajdonosa köteles a közszolgáltatás díját egy összegben, utólag a közszolgáltató vagy megbízottja által benyújtott számla alapján megfizetni.⁵

³ Vö. 5/1992. (I. 30.) AB határozat, 22/1995. (III. 31.) AB határozat.

⁴ Vö. 23/1998. (VI. 9.) AB határozat, 49/1998. (XI. 27.) AB határozat, 19/1999. (VI. 25.) AB határozat.

⁵ A 2012. évi XC. törvény, és a 14/2013. (III. 18.) Főv. Kgy. rendelet

A panaszos 2016 májusában minden előzmény nélkül kapott egy levelet a Budapest Főváros Kormányhivatala XIV. Kerületi Hivatalától, miszerint a Díjbeszedő Faktorház Zrt. 27.004,-Ft értékben jelzálogot jegyeztetett be az ingatlanára, majd arról értesült, hogy 68 ezer forintot már le is vontak a nyugdíjából. Kiderítette, hogy kéményseprő-ipari közszolgáltatással összefüggésben keletkezett díjhátralékról van szó, amit téves címzés miatt nem kapott meg. Ennek okán az elmúlt években a panaszoshoz nem jutottak el a befizetendő csekkek, valamint azok a levelek sem, amelyekben a hátralékról, a fizetési meghagyásról, illetve a végrehajtási eljárásról értesítették volna. A panaszos 19 éve lakik ugyanabban az ingatlanban, ugyanazon a címen.

III./1. *Vizsgálat megállapításai a Szolgáltató eljárása tekintetében:*

A Szolgáltató a panaszos megkereséséből értesült arról, hogy évek óta a számlák rossz címre lettek kiállítva és megküldve.

A Szolgáltató panaszvizsgálása során megállapította, hogy – feltehetően – informatikai hiba miatt a rendszerükben téves cím szerepelt, rossz irányítószám és az „utca” helyett „út” megnevezés, a cím egyebekben egyezett. A hiba feltárását követően a számlák korrekcióját megkezdték, a panaszost pedig tájékoztatták arról is, hogy mi a teendője a számlakorrekcióval kapcsolatos eljárás során.

A Szolgáltató a jogorvoslati lehetőségeken túl tájékoztatta a panaszost arról is – mivel a számlákat a Díjbeszedő Zrt. állította ki –, hogy csak a Díjbeszedő tud hiteles számlamásolattal, számlarészletezővel, illetve tartozásról/túlfizetésről információval szolgálni.

Megkeresésemre a Szolgáltató arról értesített, hogy intézkedtek a megbízásukból számlázó Díjbeszedő Holding Zrt.-nél 2012-ig visszamenőleg azon számlák stornózásáról, melyek téves címmel – 1163 Budapest, Thököly út **. – kerültek felszerelésre és bemutatásra. Minderről levélben tájékoztatta a panaszost is.

Ezt követően a Díjbeszedő 2016. augusztus 3-án a fent hivatkozott téves címzésű terhelő számlákat jóváírta, majd 2016. augusztus 8-án új, immáron helyes felhasználási címmel – 1161 Budapest, Thököly utca **. – felszerelt számlákat állított ki és mutatott be a panaszosnak. A Szolgáltató rendelkezésére álló adatok alapján megállapította, hogy a panaszos időközben rendezte az újonnan kiállított terhelő számlákat, így a 2015. évi számla is rendezésre került.

A Szolgáltató válaszelevelében kifejtette az üggyel kapcsolatos álláspontját is, amelyben leszögezte, hogy nyilvántartásaikban a panaszos fogyasztási címe mindig is helyesen – 1161 Budapest, Thököly utca **. formátumban – szerepelt, melynek alátámasztására a díjhátralékkal érintett évekre vonatkozó, a közszolgáltatás ellátását igazoló „Tanúsítvány nyomtatvány” másolatokat is mellékelten megküldte.

A Szolgáltató a számlázás menetével kapcsolatosan arról is tájékoztattott, hogy a panaszos számlakifogása a 2016.02.04. napjáig terjedő fogyasztási időszakra vonatkozott, ezért a kifogásolt számlákat, kivétel nélkül a Díjbeszedő Holding Zrt. készítette el. A kéményseprési közszolgáltatás számláinak elkészítéséhez a Szolgáltató a „Tanúsítvány” elnevezésű nyomtatvány alapján számlázási adatokat gyűjtött le és adott át elektronikus úton a Díjbeszedőnek, tehát a sormunka jellegű ellenőrzés alapján kiállított Tanúsítványt egyik alkalommal sem adott át. A Szolgáltató tárgyi ügyben lefolytatott vizsgálata megállapította, hogy a Díjbeszedő részére helyes adatokat adott, egyúttal az átadott számlázási adatokkal együtt a számlát faktoráltatta is a Díjbeszedővel, azaz az átadást követően a Szolgáltatónak az ügyféllel szemben nem volt pénzügyi követelése tekintettel arra, hogy azt a Díjbeszedőnek eladta. A Díjbeszedő az üggyel érintett időszakban bár a szolgáltató megbízásából járt el, saját hatáskörben intézkedett a kéményseprő-ipari számlák készítéséről és bemutatásáról. Tekintve, hogy a Tanúsítvány nyomtatványokon a fogyasztási cím mindig is helyesen szerepelt, továbbá a Díjbeszedő saját hatáskörben intézkedett a számlák megküldéséről és a díjbeszedésről, ezért a panaszos első, 2016. június 8-án tett bejelentéséig a díjhátralékról a Szolgáltatónak tudomása nem volt.

Tekintettel arra, hogy a Szolgáltató tudásszerzést követően a téves címre kiállított számlák korrekciója iránt haladéktalanul intézkedett, a fentiek alapján a szolgáltató eljárásával kapcsolatban nem tartam fel olyan, alapjogi sérelemmel összefüggésbe hozható eljárési szabálytalanságot, amely az intézkedésemet igényelné.

III./2. Vizsgálat megállapításai a Díjbeszedő eljárása tekintetében:

Az elvégzett közszolgáltatásért járó díj beszedésére a Szolgáltató és a Díjbeszedő között létrejött „Kötségmegváltási szerződés” alapján a Díjbeszedő jogosult.

A panaszos ügye tisztázása érdekében megkereste a Díjbeszedőt is. Annak ellenére, hogy önhibáján kívül az őt terhelő számlákat még nem is láthatta, a 2016. szeptember 16-án kelt levélben arról tájékoztatták, hogy a tételes hátralék kimutatást – amennyiben vállalja a díj megfizetését – 1080,-Ft díj ellenében biztosítja a társaság az ügyfelei részére. A hátralékot rendezheti postai készpénz-átutalási megbízással, banki átutalással, vagy személyesen ügyfélszolgálati irodáik pénztáránál.

A panaszos hátralékegyeztetést kérő levelére pedig a Díjbeszedő arról értesítette, hogy az eljárást megelőzően tértivevényes felszólító levelet küldtek, azonban tértivevény „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza. Mivel teljesítés nem történt, ezért fizetési meghagyás kibocsátására került sor. A törvényben meghatározott határidőn belül a panaszos ellentmondással nem élt, így a fizetési meghagyás jogerőre emelkedett. A fizetési meghagyást követően végrehajtási lap kiállítására, valamint végrehajtási eljárás megindítására is sor került. Tájékoztatták arról is, hogy a 2016. augusztus 31-én utalással teljesített 19.714,- Ft összeget a 2016. augusztus havi díjszámlájára könyvelték. Ezt a befizetést követően a fogyasztóazonosító számán a 2009. márciustól - 2016. májusig terjedő időszakra még 66.581,-Ft hátraléka áll fenn, melyhez a végrehajtási eljárás során esetlegesen felmerülő költségek lesznek elszámolva.

A Díjbeszedő 2014. március 15-én kelt levélben felszólította a panaszost a 2009. 03. 01-2013. 04. 01-ig terjedő időszakra kiállított számlákra vonatkozóan 27.004,-Ft megfizetésére. A panaszos nevére szóló felszólító levelet azonban a 1163 Budapest Thököly út ** címe küldték. A Posta a felszólító levél tértivevényét 2014. 04. 04-én „nem kereste” jelzéssel küldte vissza a Díjbeszedőnek, amelynek következtében beállt a kézbesítési vélelem.

A Díjbeszedő bízva a kézbesítési vélelem beálltában, a tartozás megfizetésének elmaradása miatt 2015. 06. 24-én az illetékes közjegyző előtt fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet terjesztett elő. A közjegyző 2015. 06. 28-án kibocsátotta a fizetési meghagyást a panaszos nevére szólóan, ugyancsak a 1163 Budapest Thököly út ** címe. Tekintettel arra, hogy a tértivevény ez esetben is „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza a közjegyzőhöz, és az ellentmondásra nyitva álló határidő eredménytelenül telt el, a követelés jogerőssé és végrehajthatóvá vált.

Szükséges tisztázni azt a tényt, hogy mindkét közigazgatási cím, úgy a levelezéssel érintett 1163 Budapest Thököly út **, mint a 1161 Budapest Thököly utca **, ez utóbbi a panaszos tényleges lakcíme, létező cím a kerületben, amelyek természetben a kerület egymástól távol eső pontjain találhatóak.

A Díjbeszedő bízva a posta szolgáltatásában, a kézbesítési vélelem beállta következtében jogerőssé vált fizetési meghagyás végrehajtói úton történő behajtását megelőzően, ismét felszólító levelet küldött a panaszosnak ugyancsak a 1163 Budapest Thököly út ** címe a kötelezés önként teljesítése érdekében. Ennek a felszólító levélnek a tértivevényét 2015. 07. 15-én a posta már „címzett ismeretlen” jelzéssel küldte vissza a feladónak, ami a korábbi kézbesítési vélelem beálltat megkérdőjelezte. A panaszosnak – tőketartozásán felül – felszámolt 45.351,-Ft költségek között 940,-Ft KEKKH adatkérési díj is szerepelt. Kérdésekre a Díjbeszedő az adatlekérés okáról akként nyilatkozott, hogy „Tekintettel arra, hogy a végrehajtási eljárás megindítása elkerülhetetlenné vált, a végrehajtási lap kibocsátása iránti kérelemnek pedig az adós lakcíme kötelező tartalmi kelléke,” ezért került sor 2015. 09. 07-én a központi név- és lakcímnnyilvántartóból a panaszos lakcímének a lekérésére.

A válaszlevélhez csatolt dokumentumból megállapítható, hogy a panaszos helyes lakcímének a „Találat megjelenítése” 2015. 09. 07-én megtörtént, ennek pedig az lett az eredménye, hogy a korábbi kézbesítési vélelem megdőlt, ami legelőször a Díjbeszedő számára vált

bizonyossá. A Díjbeszedő előtt ekkor kellett nyilvánvalóvá válnia annak a ténynek, hogy a korábban kibocsátott számlák, a felszólító levelek, a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemben megjelölt cím alapján a jogerőssé vált fizetési meghagyás rossz címre lettek postázva, így a panaszosnak nem lehetett tudomása az egész eljárásról.

A kézbesítési vélelem megdőltét követően, nem a panaszos hibájából kialakult helyzet orvoslása helyett, a Díjbeszedő követelését az eljárása során felmerült költségeivel együtt, immár a panaszos valódi címének megjelölésével kiadta végrehajtásra.

Az alkotmánybíróság gyakorlata töretlen abban a tekintetben, hogy „noha a tisztességes eljáráshoz való jog a gyakorlatban elsősorban a közigazgatási hatóságok eljárása során nyer értelmet, az ügyfelekkel, szerződéses partnerekkel, kapcsolatos eljárásai során a közszolgáltatást végző szervektől is elvárható.”

A fentiek alapján megállapítottam, hogy a Díjbeszedő eljárása következtében, figyelemmel a kézbesítési vélelem megdőltére, a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogával összefüggésben sérelmet szenvedett.

III./3. A vizsgálat megállapításai a posta szolgáltatása tekintetében:

A Díjbeszedő postai szolgáltatás igénybevételével küldte meg a panaszosnak a számlákat, majd könyvelt küldeményben a fizetési felszólításokat. A fizetési meghagyást a közjegyző ugyancsak postai szolgáltatás igénybevételével, könyvelt hivatalos irat formájában küldte meg a Díjbeszedő által megjelölt névre és kézbesítési címre.

A feladó és a postai szolgáltató között postai szolgáltatási szerződés jön létre a postai küldemény felvételével vagy a szolgáltatás elvállalásával. A postai küldeményen feladóként azt a személyt vagy gazdálkodó szervezetet lehet feltüntetni, akivel a postai szolgáltatási szerződés létrejött, könyvelt postai küldemény esetén a feladó feltüntetése kötelező.⁶ A postai szolgáltatás igénybevétele során a Díjbeszedő és a közjegyző (a továbbiakban: feladó) címzettként a panaszos nevét, kézbesítési címként azonban nem a tényleges lakcímét jelölte meg.

A postai szolgáltató a postai küldeményt a címként megjelölt helyen kézbesíti. A nem könyvelt postai küldemény az erre a célra szolgáló levélszekrénybe kézbesíthető.

A könyvelt postai küldeményt a címzettnek vagy a Korm. rendeletben meghatározott egyéb jogosult átvevőnek történő személyes átadással kell kézbesíteni. A szerződő felek nem állapodhatnak meg olyan szerződéses kikötésben, amely a könyvelt postai küldemények levélszekrénybe történő kézbesítését lehetővé teszi.

A könyvelt postai küldemény személyes átadásának sikertelen megkísérlése esetén Korm. rendelet eltérő rendelkezése hiányában a postai szolgáltató a küldemény fajtájáról, a kézbesítés megkísérlésének napjáról, valamint arról, hogy a küldemény hol és mikor vehető át, értesítőt hagy hátra. Az értesítő elhelyezésére a nem könyvelt postai küldemény kézbesítésének a szabályai az irányadóak abban az esetben, ha kézbesíthetlenségi ok nem áll fenn.⁷

A feladó a postai szolgáltatások közül a „könyvelt küldemény” szolgáltatást kifejezetten abból a célból veszi igénybe, hogy a küldemény igazolt módon a címzett kezeihez eljusson. A Postatv. fogalom meghatározása rögzíti, hogy a *könyvelt küldemény* olyan postai küldemény, amelynek felvételét a postai szolgáltató írásban vagy más bizonyítható módon elismeri és kézbesítését a jogosult átvevővel az erre szolgáló okiraton, vagy az aláírást rögzítő vagy a jogosult átvevő személyét azonosító egyéb technika alkalmazásával elismerteti.

A Korm. rendelet taxatív felsorolja a szolgáltatón kívül álló okból kézbesíthetetlen postai küldemények eseteit. Bármely postai küldemény kézbesíthetetlen a címzett részére, ha

a) a küldemény címezése vagy címe nem megfelelő, vagy a cím nem létező, továbbá ha a címhely azonosításra nem alkalmas, vagy az nem egyértelmű (*jelzése: cím nem azonosítható*),

b) a címzett a címen nem egyértelműen azonosítható, vagy – különösen a 26. § (3) bekezdése szerint tett bejelentés alapján – nem ismert (*jelzése: címzett ismeretlen*),

⁶ Postatv. 40. §

⁷ Postatv. 41. § (3) bekezdés

c) a címzett vagy egyéb jogosult átvevő a kézbesítésről szóló értesítésben megjelölt határidő lejártáig a rendelkezésére tartott küldeményért nem jelentkezett *(jelzése: nem kereste)*,

d) a 24. § (1) bekezdése szerinti kézbesíthetlenségi ok áll fenn *(jelzése: átvételt megtagadta)*,

e) a címzett – a 26. § (3) bekezdése szerinti bejelentés tartalma alapján – elköltözött *(jelzés: elköltözött)*,

f) a levélszekrénybe történő elhelyezéssel vagy személyes átadással történő kézbesítés vagy az értesítő hátrahagyása nem lehetséges *(jelzése: kézbesítés akadályozott)*,

g) a 26. § (3) bekezdése szerinti bejelentés vagy nyilatkozat alapján a természetes személy meghalt, a szervezet megszűnt *(jelzése: bejelentve: meghalt/megszűnt)*.

*A kézbesíthetlenség okát köteles a postai szolgáltató a rendeletben meghatározott jelzésnek megfelelően a kézbesítési okiraton vagy az aláírást rögzítő egyéb technikai eszközön, valamint a küldeményen vagy a kísérőokiraton feltüntetni, valamint a postai küldeményt a feladónak visszakézbesíteni.*⁸ Fontos hangsúlyozni, hogy a postai szolgáltatón kívül álló „kézbesíthetlenségi” okok alkalmazása nem csak a könyvelt küldeményekre vonatkozik.

A könyvelt postai küldeményt a címzettnek vagy az egyéb jogosult átvevőnek történő *személyes átadással* kell kézbesíteni, ezért a Korm. rendelet részletesen szabályozza a könyvelt postai küldemények kézbesítésével kapcsolatos eljárást.

A könyvelt postai küldemény csak a feladó által megjelölt címen, és az általa meghatározott személyek számára kézbesíthető. Amennyiben a természetes személy címzett a kézbesítés megkísérlésének időpontjában nem tartózkodik a címen, a postai küldeményt elsősorban az ott tartózkodó meghatalmazottja részére kell kézbesíteni.

Ha személyes kézbesítést igénylő küldemény esetében a címzett vagy egyéb jogosult átvevő a kézbesítés megkísérlésekor nem tartózkodik a címen, a postai szolgáltató – értesítő hátrahagyása mellett – kézbesítési ponton való kézbesítéssel, vagy a Korm. rendeletben meghatározott kézbesíthetlenségi ok megjelölésével a feladó részére történő visszakézbesítéssel teljesítheti a postai szolgáltatási szerződést.⁹

A személyes kézbesítést igénylő küldemény esetében nem hagyható értesítő a levélszekrényben:

- ha a küldemény címzése vagy címe nem megfelelő, vagy a cím nem létező, továbbá ha a címhely azonosításra nem alkalmas, vagy az nem egyértelmű *(jelzése: cím nem azonosítható)*;
- ha a címzett a címen nem egyértelműen azonosítható, vagy nem ismert *(jelzése: címzett ismeretlen)*;
- ha a címzett az átvételt megtagadja *(jelzése: átvételt megtagadta)*;
- ha a címzett bejelentése alapján elköltözött *(jelzés: elköltözött)*;
- ha a levélszekrénybe történő elhelyezéssel vagy személyes átadással történő kézbesítés vagy az értesítő hátrahagyása nem lehetséges *(jelzése: kézbesítés akadályozott)*;
- ha a címzett bejelentése vagy nyilatkozata alapján a természetes személy meghalt, a szervezet megszűnt *(jelzése: bejelentve: meghalt/megszűnt)*.

A kézbesíthetetlennek minősülő, a postai szolgáltatón kívül álló okból a címzettnek vagy az egyéb jogosult átvevőnek kézbesíthetetlen postai küldeményt a postai szolgáltató köteles a feladónak visszakézbesíteni.

Áttekintve a postai szolgáltatás kézbesítésre vonatkozó szabályait megállapítottam, hogy a postai szolgáltató a panaszos nevére szóló, azonban rossz kézbesítési címre küldött számlákat tartalmazó leveleket, személyes kézbesítést igénylő könyvelt küldemények értesítőjét *nem helyezhette volna olyan levélszekrénybe, amelyen a panaszos, mint címzett nem volt egyértelműen azonosítható. A postai szolgáltatási szerződés akkor teljesült volna, ha ezeket a küldeményeket „címzett ismeretlen” jelzéssel a feladónak visszakézbesítette volna.*

⁸ Korm. rendelet 25. § (1)-(2) bekezdések

⁹ Korm. rendelet 9. § (5) bekezdés

Ebben az esetben a Díjbeszedőnek lehetősége nyílt volna arra, hogy – már a számlák kibocsátásakor – tisztázza mi az oka annak, hogy küldeményei „*címzett ismeretlen*” jelzéssel kerültek visszakézbesítésre, így a jog és anyagi hátrányok elkerülhetőek lettek volna.

A fent kifejtettek alapján megállapítottam, hogy a postai szolgáltató a jogszabályokban rögzített eljárásrend megsértésével úgy a feladók, mint a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogával, valamint a panaszos jogorvoslatához való jogával összefüggésben visszásságot idézett elő.

IV./ A vizsgálat megállapításainak összegzése:

Az Alkotmánybíróság a szabályszerű kézbesítések fontosságára nézve kifejtette, hogy a kézbesítés szabályszerűsége előfeltétele annak, hogy a további eljárási cselekmények, a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények hatályosak legyenek. A másik funkciója, hogy a fél értesüljön a rá nézve jelentős eljárási cselekményekről és a jogi helyzetére kiható döntésekről, annak érdekében, hogy az adott döntéssel összefüggésben eljárási jogait gyakorolni, kötelezettségeit (határidőben) teljesíteni tudja.¹⁰

Az Alkotmánybíróság a 18/2017. (VII. 18.) AB határozatában utalt arra is, hogy „[35] A Legfelsőbb Bíróság ítélkezési gyakorlatában kialakult, és azóta is következetesen érvényesülő elv, hogy sem a jogorvoslatról szóló téves tájékoztatás, sem a bírósági határozat közlésének (kézbesítésének) szabályszerűsége körében felmerülő bizonytalanság nem értékelhető a fél terhére. A Legfelsőbb Bíróság a BH 1982.70. szám alatt közzétett – a Kúria jelenlegi gyakorlatában is irányadó – eseti döntésében kifejezetten hangsúlyozta, hogy „[a] fellebbezési határidő számítása szempontjából annak a napnak van jelentősége, amikor a bíróság határozatát a fél részére szabályszerűen kézbesítették”. A döntés indokolása szerint, ha a fél részére „az első fokú ítélet hatályos kézbesítése – a bíróság hibájából – nem történt meg, a fellebbezési határidő [...] valójában még meg sem kezdődött”.¹¹

A fentiek mellett fontosnak tartom kiemelni, hogy a Pp. 234. §-ához fűződő kommentár-irodalomban is hangsúlyosan jelenik meg annak a régi bírói gyakorlatnak a hivatkozása, amely szerint „[a] jogorvoslatra történt tájékoztatás hiányossága, a bíróságnak ügyviteli szabálytalansága és késedelme nem eshet a fél hátrányára, a fellebbezési határidőnek ez okból történt elmulasztását igazolási kérelem nélkül is igazoltnak kell tekinteni”.

A jogorvoslati jogosultságot a törvény keletkezteti. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége.

A fentebb, az Alkotmánybíróság által kifejtett elvek figyelembevételével meg kell állapítani azt is, hogy a szolgáltatók eljárásában feltárt szabálytalanságok következménye nem eshet a fél hátrányára, és a fizetési meghagyás elleni ellentmondásra nyitva álló határidőnek ez okból történt elmulasztását igazolási kérelem nélkül is igazoltnak kell tekinteni.

Amennyiben a kézbesítés szabályszerűségével kapcsolatban bármely bizonytalanság felmerül, azt a bírósághoz hasonlóan az eljárásban résztvevő szerveknek is vizsgálnia kell. Kizárólag akkor állapítható meg a fellebbezési határidő elmulasztása, ha a kézbesítés szabályszerűsége minden kétséget kizáró módon megállapítható.

A tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése szempontjából különösen nagy súlya van, hogy az érintettel közöljék az eljárást megindító döntést, valamint az eljárást érdemben lezáró olyan döntést, amelyhez a jogalkotó jogorvoslati jogot fűz. Az utóbbi esetben a közlés alkotmányjogi jelentőségét hiúsza alá az, hogy a jogorvoslatához való alapvető jog érvényesülésének is előfeltétele. Közlés hiányában ugyanis az érintettet elzárják annak a lehetőségétől is, hogy mérlegelhesse jogi helyzetét és dönteni tudjon arról, hogy élni kíván-e jogorvoslati jogával vagy sem.¹²

¹⁰ Vö: 6/2017. (III. 10.) AB határozat

¹¹ Vö: Kőrös András: XII. Fejezet Fellebbezés In: Petrik Ferenc (szerk.): Polgári eljárásjog I-IV. HVG-ORAC, 2012.

¹² Vö: 10/2017. (V. 5.) AB határozat

Intézkedéseim

A feltárt alapvető jogokat érintő visszásság jövőbeli orvoslása érdekében az Ajbt. 31. §-a alapján a következőket intézkedéseket kezdeményezem:

- Felkérem a postaügyért és a nemzeti pénzügyi szolgáltatásokért felelős kormánybiztost, hogy a kézbesítéssel kapcsolatos visszásságok jövőbeni elkerülése érdekében fontolja meg annak a lehetőségét, hogy a posta a kézbesítési illetve az informatikai rendszere az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvényben foglaltakkal összhangba kerüljön.
- Felkérem a Magyar Posta Zrt. vezérigazgatóját, hogy a jelentés megküldésével hívja fel a postahivatalok vezetőinek a figyelmét a kézbesítési szabályok betartásának fontosságára és arra, hogy fokozottan ügyeljenek a küldemények kézbesítésénél a Kormány rendeletben előírtak betartására.

Ajbt. 32. §-a alapján felkérem a Díjbeszedő Faktorház vezetőjét, hogy saját hatáskörében intézkedjen annak érdekében, hogy a jelentésben feltárt, alapvető jogokat érintő visszásságokra tekintettel a konkrét ügyben a panaszost ért sérelem orvoslást nyerjen.

Budapest, 2017. október 26.

Székely László

